

Qorti tal-Maġistrati (Malta)

RIK NRU 217/2021: DR FRANCESCA MIFSUD (KI. 314296M) BHALA L-MANDATARJU SPEĊJALI TA' NICOLAS CHAVROT (DETENTUR TAL-PASSAPORT FRANĊIŻ BIN-NUMRU 19HC23842) U DAN KIF DEBITAMENT AWTORIZZATA PERMEZZ TAL- PROKURA ANNESSA U MMARKATA BHALA 'DOK NC1' V. ROOM LIMITED (C69443)

(META L-APPALTANT JTEMM L-APPALT MINGHAJR RAĠUNI VALIDA - KAP. 16 ART. 1640(2) -IR-
RAĠUNI TKUN VALIDA META TOLQOT DIRETTAMENT IT-TWETTIQ TAR-RABTA KUNTRATTWALI TAL-
APPALTATUR MAL-APPALTANT FIS-SENS TAL-PRESTAZZJONI (JEW NUQQAS TAGHHA) TIEGHU TAHT
IL-KUNTRATT TAL-APPALT)

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

15 ta' Diċembru 2023

IL-QORTI,

wara li rat ir-rikors ta' Dr. Francesca Mifsud (KI. 314296M) fil-kwalità tagħha premessa ("ir-rikorrent") ipprezentat fid-29 ta' Lulju 2021¹ li permezz tiegħu talbet lil Room Limited ("l-intimata" jew "il-kumpanija intimata") sabiex tidher fid-data appuntata għas-smiegħ:

U tghid il-ghaliex m'ghandekx tkun kkundannata li thallas, prevja kull dikjarazzjoni u provvediment illi din il-Qorti jidhrilha xierqa u opportuna, is-somma ta' **tmint elef, mitejn, erbgħa u ghoxrin Euro sittin ċenteżmu (€8,224.60)** rappreżentanti l-ammont mħallas mill-mittenti lill-intimata għal servizzi t'*interior design* li qatt ma ġew prestati mill-intimata (kopja tal-irċevuta qiegħda tiġi hawn annessa u mmarkata bhala '**Dok NC2**'). Dan ammont għandu jigi mħallas lura lill-mittenti bl-ispejjeż tal-preżenti, tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju pprezentat kontestwalment ma dan l-avviż, bl-imghaxijiet skont l-ghola rata permissibli bil-liġi. Kollox kontra tiegħek, li minn issa int ingunta in subizzjoni.

¹ Fol 1-4

wara li rat ir-risposta tal-intimata pprezentata fit-2 ta' Settembru 2021² li permezz tagħha wiegħbet kif ġej:

Illi kif ser jiġi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża, it-talba attriċi hija infondata fil-fatt u fid-dritt għas-segwenti raġunijiet, liema raġunijiet huma minghajr preġudizzju għal xulxin:

1. Fl-ewwel lok, l-ammont pretiż ta' tmient elef mitejn erbgħa u għoxrin Ewro u sittin centeżmu (€8,224.60) jikkonsisti fi hłas kif kien miftiehem bejn il-partijiet mal-konferma tal-kuntratt ta' appalt liema hłas kellu jsir sabiex is-soċjeta' esponenti tibda x-xogħol tagħha u cioe x-xogħol ta' *interior design* fuq il-yacht bl-isem Voyager tar-rikorrent u għalhekk kien dovut lis-soċjeta' intimata ai termini tal-ftehim bejn il-partijiet u l-invoice bin-numru 556 hawnhekk annessa u mmarkata DOK R1;
2. Fit-tieni lok, mhux minnu li s-servizzi ta' *interior design* qatt ma ġew prestati mis-soċjeta' intimata tant illi ir-rikorrenti ġie pprezentat id-*designs* kif ukoll il-*quotations*. Barra minn hekk kien hemm numru ta' komunikazzjonijiet bejn is-soċjeta' esponenti u r-rikorrent jew rapreżentanti tal-istess rikorrenti, kemm b'e-mails, *zoom calls*, u meetings fuq il-yacht stess, fejn ġew diskussi x-xogħolijiet tas-soċjeta' esponenti u cioe l-*aesthetic changes* porposti u l-*quotations*.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi, is-soċjeta' esponenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti jogħgobha tiċhad it-talba tas-soċjeta' attriċi fl-intier tagħha u bl-ispejjeż kollha kontra s-soċjeta' attriċi.

wara li rat il-kontrotalba³ pprezentata mill-intimata flimkien mar-risposta tagħha li permezz tagħha qalet hekk:

1. Illi jeżistu ċ-ċirkostanzi kontemplati fl-Artikolu 396 et seq tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta) u għaldaqstant is-soċjeta' intimata Room Limited, illum rikonvenzjonanta qiedgħa tipprevalixxi ruħha mid-dritt li tipprezenta kontro-talba kontra l-attur, illum rikonvenzjonat;
2. Illi s-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta tqabbdet mill-attur rikonvenzjonat biex tagħmel xogħol ta' *interior design* fuq yacht bl-isem ta' Voyager, liema xogħol kellu jkun maqsum f'żewġ fażijiet, bl-ewwel fażi imsejjah 'Spring' u t-tieni fażi imsejjha 'Autumn';
3. Illi s-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta pprezentat lill-attur rikonvenzjonat u cioe lis-Sinjur Nicolas Chavrot fiex jikkonsisti ix-xogħol, kif ser ikun maqsum, kif ukoll it-termini tal-hłasijiet dovuti għax-xogħol, bl-ammont totali tal-hłas dovut għax-xogħol jammonta għal hamsa u tlettin elf mitejn u tnejn u tmenin Ewro (€35,282), kif jidher mid-*Design Quotation* hawn annessa u mmarkata bhala Dok A fejn is-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta kienet ċara illi ser tidhol għal dan il-proġett kollhu u ma jistax l-attur rikonvenzjonat jitlob li jsir ix-xogħol fuq l-ewwel fażi biss;

² Fol 9-10

³ Fol 11-21

4. Illi l-attur rikonvenzjonat qabel mat-termini pprezentati tant illi fit-tlieta u ghoxrin (23) ta' Frar tas-sena 2021, hallas l-invoice tad-deposit li kienet tikkonsisti f'part payment tal-ewwel fazi u part payment tat-tieni fazi, liema invoice qed tigi hawn annessa u immarkata Dok B;
5. Illi sa ftit jiem wara, is-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta pprovdiet lill-attur rikonvenzjonat u cioe lis-Sur Nicolas Chavrot il-*colour concept* li kellu japplika għaż-żewġ fażijiet, materjal u drappijiet magħżula, ideat tal-*branding* kif ukoll il-*quotations* għas-*soft furnishings*, fejn saret ukoll *zoom call* mal-istess Nicolas Chavrot fejn ikkonferma kollox;
6. Illi meta is-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta talbet lill-attur rikonvenzjonat biex jithallas id-deposit fuq il-*quotations* tas-*soft furnishing*, jidher illi kien reġa biddel fehemtu għaliex il-*quotations* kienu għoljin u ddecieda li jgħib il-materjal mit-Turkija minflok, u għalhekk talab lis-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta biex tibghat id-dimensjonijiet tal-affarijiet biex l-attur rikonvenzjonat ikun jista jgħib il-materjal mit-Turkija;
7. Illi s-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta baqgħat għaddejja bix-xogħol tagħha, fost l-oħrajn billi tagħmel *designs* tas-soddod, iddur għall-affarijiet tal-kċina u għgħ *quotations* għall-approvazzjoni tal-attur rikonvenzjonat speċjalment minhabba li l-ewwel fazi kellha titlesta sal-għaxra (10) ta' April 2021;
8. Illi minflok wieġeb fuq il-*quotations*, l-attur rikonvenzjonat talab lis-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta thallas lura l-flus li kien hallas bhala deposit meta kkonferma u qabel mat-termini tal-pagament u mal-ftehim fuq ix-xogħol li kellu jsir;
9. Illi is-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta kienet diġa għamlet ix-xogħol in konnessjoni mal-ewwel fazi tant illi kull ma kien jonqos l-approvazzjoni tal-attur rikonvenzjonat għal affarijiet żgħar u kienet diġa pprovdiet lill-attur rikonvenzjonat bid-dettalji kollha tant illi setgħa jlesti x-xogħol minghajr l-għajjnuna tas-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta;
10. Illi l-attur rikonvenzjonat ma' kellux raġuni valida biex jitermina l-kuntratt għaliex is-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta kienet qiegħda tagħmel xogħolha sew bil-prudenza u bis-sengħa rikjesta kemm fil-konfront tal-ewwel fazi u kif ukoll fil-konfront tat-tieni fazi;
11. Illi għalhekk is-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta hija dovuta l-ammont ta' hdax-il elf sebgħa mija disgħa u ghoxrin Ewro u ghoxrin ċenteżmu (€11,729.20) liema ammont jirrapreżenta l-ammont dovut għax-xogħol tal-ewwel fazi, kif ukoll id-deposit fuq it-tieni fazi, minn liema ammont, l-attur rikonvenzjonat diġa hallas l-ammont ta' tmient elf mitejn erbgha u ghoxrin Ewro u sittin ċenteżmu (€8,224.60) ai termini tal-*invoice* annessa u mmarkata bhala Dok B;

12. Illi l-bilanċ dovut mill-attur rikonvenzjonat jammonta għal tlett elef hames mija u erbgħa Ewro u sittin ċenteżmu (€3,504.60) liema ammont jirrapreżenta il-kumpliment tal-pagamenti dovuti in konnessjoni mal-ewwel fażi.

Illi s-soċjeta' rikonvenzjonanta taf b' dawn il-fatti personalment.

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premissi, is-soċjeta' rikonvenzjonanta umilment titlob lil din l-Onorabbli Qorti joghġobha:

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi l-attur rikonvenzjonat waqqaf ix-xogħol ta' appalt mingħajr raġuni valida;
2. Tiddikjara u tiddeciedi illi l-attur rikonvenzjonat huwa debitur tas-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta għax-xogħol li sar;
3. Tikkundanna lill-attur rikonvenzjonat iħallas lis-soċjeta' intimata rikonvenzjonanta is-somma ta' tlett elef hames mija u erbgħa Ewro u sittin ċenteżmu (€3,504.60).

Bl-ispejjeż kontra l-attur rikonvenzjonat li huwa minn issa ngunt in subizzjoni.

wara li rat ir-risposta ppreżentata mir-rikorrenti nomine fl-24 ta' Settembru 2021⁴ li permezz tagħha laqgħet għall-kontrotalba tal-kumpanija intimata kif ġej:

1. Illi t-talbiet tas-soċjeta' rikonvenzjonanti huma għal kollox infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż kontra l-istess soċjeta' r-rikonvenzjonanti u dan għar-raġunijiet li ser jiġu spjegati f'dina r-risposta u aħjar waqt it-trattazzjoni tal-proċeduri odjerni;
2. Illi fl-ewwel lok, is-soċjeta' rikonvenzjonanti hija zbaljata meta tgħid illi bejn il-kontendenti kien hemm ftehim t'appalt. Kif jirrizulta mid-dokumenti annessi mal-kontro-talba stess, is-soċjeta' rikonvenzjonanti obligat ruħa illi tipprovdi servizzi t'*interior design* u mhux appalt stante illi ma kien hemm l-ebda konsenja ta' materjal jew xogħol iehor kif tipprovdi l-ligi. Tant hu hekk illi di fatti, fil-kontro-talba tagħha s-soċjeta' rikonvenzjonanti qalet illi r-rikonvenzjonat "*setgħa jlesti x-xogħol mingħajr l-għajjnuna tas-soċjeta' intimata*";
3. Illi fit-tieni lok, is-soċjeta' rikonvenzjonanti kienet inadempjenti fl-obbligi tagħha li tipprovdi lir-rikonvenzjonat bis-servizz kif pattwit, u għalhekk l-ebda ammont mhu dovut mir-rikonvenzjonat lis-soċjeta' rikonvenzjonata, u dan peress illi l-ebda servizz ma ġie prestat;

⁴ Fol 33-34

4. Illi s-soċjeta' rikonvenzjonanti hija ukoll żbaljata meta tgħid illi l-intimat rikonvenzjonat ma kellux raġuni valida sabiex jittermina l-ftehim. Illi r-rikonvenzjonat kien marbut biż-żmien sa meta d-dghajsa kellha tkun lesta mill-*interdesign* u in vista tal-fatt illi s-soċjeta' rikonvenzjonanti kienet għada lanqas offriet *design* wiehed wara xaghrejn mill-ingaġġar, ir-rikonvenzjonat ma kellhux l-ebda għazla oħra għajr illi jittermina s-servizz;
5. Illi mingħajr preġudizzju għall-premess, is-soċjeta' rikonvenzjonanti għandha ġġib prova tad-*designs* illi hija għamlet u provdjet lir-rikonvenzjonat, u mhux qed tibbaża l-kontro-talba tagħha fuq sempliċiment fuljett illi hija tipprovdi lil klijenti tagħha;
6. Salv eccezzjonijiet ulterjuri fil-fatt u fid-dritt.

wara li semgħet ix-xhieda u qrat it-traskrizzjoni tat-testimonjanza tagħhom,

wara li rat id-dokumenti kollha li ġew esebiti fil-kors tal-kawża,

wara li rat in-noti ta' sottomissjonijiet finali magħmula għan-nom

- tar-rikorrenti nomine, mill-Avukat Dr. Francesca Mifsud⁵,
- tal-intimata, mill-Avukat Dr. David Gonzi u l-Avukat Dr. Mark Farrugia⁶,

qed tagħti din is-

Sentenza

Provi

1. Permezz ta' affidavit ipprezentat fid-29 ta' Novembru 2021⁷, ir-rikorrent **Nicolas Chavrot** spjega illi iktar kmieni dik is-sena huwa kellu bżonn ta' servizzi ta' *interior design* għal *yacht* bl-isem ta' "*Voyage*" sabiex jiddisinja mill-ġdid xi karatteristiċi tal-*yacht* u sabiex eventwalment jimplementa tali diżinj bi prodotti lokali li jkunu fis-suq. Fis-6 ta' Frar 2021 kkomunika ma Kristine Bonnici, *interior designer*, permezz ta' *email*⁸ sabiex jiddiskuti diżinj speċifiċi li kellu f'moħħu. Huwa qal illi f'din l-*email* huwa kien ċar li ried li x-xogħolijiet jkunu lesti f'fazijiet differenti, bl-ewwel fażi tkun lesta qabel l-aħħar ta' Marzu 2021 sabiex f'April 2021 jkun jista' joħroġ bil-*yacht*. Fl-10 ta' Frar 2021, Kristine Bonnici żaret il-*yacht* u bagħtitlu l-ewwel proposta fit-12 ta' Frar 2021 li kienu tinkludi żewġ fatturi⁹, waħda għall-faži li tar-Rebbiegħa 2021 u l-oħra tal-Ħarifa 2021. Dawn il-fatturi kienu għall-ammont totali ta' €24,950 eskluż il-VAT.

⁵ Fol 226-234

⁶ Fol 236-257

⁷ Fol 39-77

⁸ Fol 43 wara

⁹ Fol 45-49

2. Ir-rikorrent spjega illi huwa kien qal lil Kristine Bonnici illi fil-faži tar-Rebbiegħa xtaq li jagħmel dekorazzjoni ta' malajr mill-ġdid tal-partijiet ta' ġewwa tal-*yacht* mentri x-xogħolijiet strutturali kellhom isiru fil-faži tal-Harifa. Qal ukoll illi kien infurmaha illi peress illi ma tantx kien hemm żmien sabiex tiġi implimentata l-faži tar-Rebbiegħa, id-dizinni kollha ta' din il-faži kellhom isiru malajr kemm jista' jkun sabiex il-prodotti u l-materjal meħtieġa jiġu ordnati u jaslu malajr. Skond ir-rikorrent, Bonnici ma xtaqitx li tibda' x-xogħol qabel ma jikkommetti ruħu li jordna x-xogħolijiet kemm tal-faži tar-Rebbiegħa 2021 u kemm tal-Harifa 2021 u filfatt baġħtitlu *e-mail* f'dan is-sens fil-15 ta' Frar 2021.¹⁰
3. Eventwalment, skond ir-rikorrent, huwa rċieva *e-mail*¹¹ mingħand Bonnici flimkien ma' abbozz ta' ftehim¹² bejnu u bejn kumpanija bl-isem ta' Room Limited (C69443). Huwa fehem illi Kristine Bonnici kienet ser tippovdilu s-servizzi tramite din il-kumpanija li fiha hija kienet kemm id-direttur u kif ukoll azzjonista. Huwa qatt ma ffirmat dan il-ftehim. Madanakollu fl-21 ta' Frar 2021, kif mitlub, għamel l-ewwel pagament fis-somma ta' €8,224.60 lil Room Limited, liema ammont kien jirrappreżenta 40% tal-ammont miftiehem għall-faži tar-Rebbiegħa (€1,980) u 20% tal-ammont miftiehem għall-faži tal-Harifa (€4,990) flimkien mal-VAT (€1,254.60). Il-kumpanija intimata ħarġet riċevuta għall-ammont imħallas lilha¹³. Peress illi kien ħerqan ħafna sabiex Bonnici tibda taħdem fuq id-disinni in vista tal-ħin qasir li kellha sabiex twettaq ix-xogħol tal-ewwel faži, huwa baġħtilha *email* fis-27 ta' Frar 2021 b'talba sabiex tibgħatlu l-ewwel disinni.¹⁴
4. Skond ir-rikorrent huwa beda jiffaċċja problemi ma' Kristine Bonnici mill-bidu nett u dan għaliex l-istejjem li kienet baġħtitlu għall-ewwel faži kienu għolja wisq. F'dan ir-rigward gab l-eżempju partikolari ta' stima li kien irċieva għal tapizzerija ġdida tas-sufan, *cushions*, sigġijiet u banketta u għal bjankerija (*linen*) tal-kmamar tas-sodda li Bonnici kienet akkwistat mingħand Interior Outfitters. Din kienet għall-ammont ta' € 27,695.73¹⁵. Skond ir-rikorrent huwa nħasad bil-kbira meta ra dan l-ammonti kwotati lili peress illi skond hu b'dawk il-prezzijiet seta' addirittura jixtri sufan, *cushions*, sigġijiet u banketta godda minflok ma jagħmel tapizzerija ġdida għall-dawk li diġà kellu. Kien għalhekk illi huwa għamel kuntatt ma' Bonnici permezz ta' *email*¹⁶ sabiex jinfurmaha li ma kienx kuntent bil-prezzijiet. Fl-istess *email* huwa reġa' għamel enfasi fuq l-importanza illi l-ewwel faži (tar-Rebbiegħa) titlesta sal-aħħar ta' Marzu. Skond ir-rikorrent il-problema li jirċievi stimi għoljin baqgħet tippersisti u sadanittant baqa' ma rċieva lanqas disinn wieħed minn Bonnici. F'dan is-sens huwa

¹⁰ Fol 51

¹¹ Fol 53 wara – Fol 54

¹² Fol 55-57

¹³ Fol 58

¹⁴ Fol 59

¹⁵ Fol 60-63

¹⁶ Fol 64 wara

- irrefera għal *email* mibgħuta minnu lilha fid-9 ta' Marzu 2021¹⁷ fejn fiha għamilha ċara illi ma kienx lest iħallas għal materjal għoli meta seta' jieħu prezzijiet aħjar mit-Turkija. Huwa qal illi baqgħu għaddejnin diversi *emails* bejniethom iżda ż-żmien beda jagħfas u baqa' ma rċieva xejn ħlief għal *sketch* mħażza bil-lapes tal-kamra tas-sodda tat-tfal¹⁸, xi stimi oħra illi kienu għoljin ħafna¹⁹ u *brochure* b'xi ritratti tal-*yacht*, liema *brochure* huwa qatt ma kien talabha u ma kienx utli għalih.²⁰
5. Peress illi ma kien qed jara l-ebda avvanz u l-kumpanija intimata ma kienetx qed tipprovdilu s-servizzi ta' *interior design* mitluba minnu, r-rikorrent qal li ma kellu l-ebda alternattiva ħlief li jwaqqaf is-servizzi u jittermina l-kuntratt. Kien għalhekk illi permezz ta' *email* datata 29 ta' Marzu 2021 huwa talab lil Bonnici sabiex bhala rappreżentanta tal-intimata tirrifondilu lura l-ammont ta' € 8,224.60 li kien ħallasha.²¹ Madanakollu b'sorpriża għalih huwa gie nfurmat minn Bonnici permezz tal-*email* tagħha tat-12 ta' April 2021²² illi mhux talli l-intimata ma kienetx ser ttih lura l-ammont imħallas, iżda talli kienet qed titolbu l-ħlas tal-bilanċ tal-prezz tax-xogħolijiet tal-ewwel fażi (€ 2,970) flimkien ma' għaxra fil-mija (10%) tal-prezz tax-xogħolijiet tat-tieni fażi (€ 2,495), liema fażi anqas biss kienet inbdiet. Madanakollu skond ir-rikorrent huwa ma rċieva l-ebda servizz ta' *interior design* u filfatt il-*yacht* tiegħu għadha l-istess minkejja li ħallas is-somma ta' € 8,224.60 lill-kumpanija intimata. Kien għalhekk illi huwa ddeċieda li jiftaħ il-kawża odjerna u dan sabiex jitlob rifużjoni ta' dan l-istess ammont.
6. In kontroezami fis-seduta tal-20 ta' Ġunju 2022²³ ir-rikorrent apparti li rrepetu numru ta' affarijiet li kien diġà xehed fuqhom fl-affidavit tiegħu, *inter alia* qal ukoll illi għalkemm ma kienx specifiku dwar ix-xogħolijiet eżatti li ried fir-rigward tal-ewwel fażi, huwa kien għamilha ċara li ried bidla fl-atmosfera ta' għewwa tal-*yacht* u li kien jkun hemm *redcoration*. Huwa tenna li wara kollox huwa ma kienx *designer* u ppretenda li tkun id-*designer* li qabbad li tagħmel il-bidliet neċessarji. Ikkonferma illi Bonnici kienet ipproponietlu xi tibdiliet fl-estetika u li kienet marret fuq il-*yacht* flimkien ma xi *supplier*. Ikkonferma ukoll illi jiftakar illi kellu *video call* ma' Bonnici li matulha kienu ddiskutew xi kuluri flimkien ma' *colour mood board* u li darba kien anke iltaqa' magħha fuq il-*yacht*. Qal illi jaf illi kienet tieħu s-*suppliers* fuq il-*yacht* tiegħu sabiex tiddiskuti magħhom dwar it-tibdiliet proposti u li kienet baġħtitlu żewġ stimi ta' dawn is-*suppliers*. Mitlub jispecifica liema xogħolijiet minn dawk proposti għall-ewwel fażi ma kienetx wettqet huwa qal illi rċieva biss proposta waħda li kienet għolja wisq apparti illi kien hemm dewmien ta' xi tlett ġimgħat u ma kienx ser ikun hemm ċans li jsiru x-xogħolijiet. Huwa qabel mas-suggeriment magħmul lilu mill-

¹⁷ Fol 67 wara

¹⁸ Fol 69 wara

¹⁹ Fol 70-72

²⁰ Fol 73-75

²¹ Fol 76

²² Fol 77

²³ Fol 176A-176F

avukat tal-kontroparti illi l-kumpanija intimata kienet ikkuntattjat *lis-suppliers*, irrakkomandat *colour schemes*, tipi differenti ta' drapp u materjal u ddiskutiet magħhom dak li kien hemm b'zonn sabiex jinħarġu stimi. Huwa tenna illi r-raġuni principali 'l għala ttermina l-kuntratt kien 'l għaliex induna li filwaqt li ma kien irċieva xejn mingħand Bonnici hlief għal stimi, iż-żmien kien qed jagħfas gmielu u x-xogħolijiet ma kienux ser isiru fiż-żmien previst. Huwa stqarr illi ma rċieva l-ebda proposta u idejat dwar kif il-*yacht* seta' jiġi dekorat minn ġewwa u kif seta' jitbiddel l-ambjent ta' ġewwa skond ix-xewqat tiegħu. Minflok huwa rċieva stimi dwar id-drappijiet meta huwa ma kienx qiegħed speċifikament jara li jbidel dawn l-affarijiet. Ikkonferma illi wara li ttermina s-servizzi, huwa eventwalment biddel ftit mid-drappijiet minħabba li kien antik. Madanakollu l-kumplament baqa' l-istess u huwa ma biddel xejn. Huwa nnega illi ttermina s-servizzi biss għaliex ra li l-istimi provduti lilu kienu għoljin iżda tterminahom għaliex barra li kienu għoljin, ix-xogħolijiet ma kienux ser jitlestew fiż-żmien miftiehem.

7. Fit-2 ta' Mejju 2022 ġie ppreżentat l-affidavit ta' **Kristine Bonnici**²⁴, direttur tal-kumpanija intimata. Hija qalet illi fis-6 ta' Frar 2021 kienet rċeviet *email* mingħand is-Sur Chavrot li qal li jixtieq jara il-portafoll ta' xogħlijiet tagħha u li kien qed ifittex *interior designer* għall-*yacht* tiegħu. Ir-rikorrent spjegalha li ried li x-xogħol jinqasam f'żewġ fażijiet: fażi fejn isir ir-rinovar ħafif u fażi oħra fejn ir-rinovar ikun intensiv. L-ewwel fażi kellha titlesta sa qabel l-aħħar ta' Marzu 2021 filwaqt li t-tieni fażi kellha tkun lesta fix-xitwa bejn l-2021 u 2022. Dakinhar stess li rċeviet l-*email* hija talbet għal laqgħa sabiex ikun jista' jiġi diskuss il-proġett u giet skedata *zoom call* għad-9 ta' Frar 2021. Sussegwentement ir-rikorrent baġhat *email b'design brief*. Huwa talab sabiex il-faži tar-Rebbiegħa tkun kemm jista' jkun ħafifa u dan billi l-kamra principali tkun dekorata iżjed moderna:

"Mr Chavrot stated that for the spring phase, he wanted "little changes - change of the furniture and decor in the main room, in order to make it lighter and a little bit more modern, change of the carpet in the owners' room, change of all bed decor /sheets." Mr Chavrot requested "maximum materials with fire classes," which we clarified to mean the use of quality marine grade fabrics that can endure exposure to heat and moisture."

8. Bonnici spjegat kif ir-rikorrent ried ukoll illi tinstablu soluzzjoni sabiex irattab l-injam billi jgħattih parzjalment u sabiex jagħmel *bunk beds* għat-tfal fil-kmamar tagħhom. Fl-10 ta' Frar 2021 hija organizzat viżta fuq il-*yacht* biex tkun tista' tiegħu ritratti u tifamiljarizza ruħha mas-sit. Fit-12 ta' Frar 2021, hija baġtet *email* lir-rikorrent fejn indikatlu li kienet ser tibgħatlu l-*fee proposal* li kienet tirrappreżenta ż-żewġ fażijiet. Hija enfasizzat illi l-faži tar-Rebbiegħa 2021 ma kienitx tinkludi pjanijiet u diżinjati iżda biss tibdiliet estetici. Mill-banda l-oħra l-faži tal-ħarifa kellha tkun iktar estensiva b'diversi xogħlijiet li kienu maqbula li jsiru mir-rikorrent innifsu. Qalet ukoll illi

²⁴ Fol 84-171

rċeviet *email* mingħand ir-rikorrent li qalilha li xtaq li x-xogħol isir malajr u jekk hemm bżonn anke jinqabżu xi passi biex kollox jiġi implimentat fil-ħin.

9. Inoltre r-rikorrent ried li jgħaqqad il-pagamenti malli jintlaħqu ċertu miri u ppropona illi ikun hemm *prepayment* ta' 40%, pagament ieħor malli jintlaħaq qbil fuq il-kuncett u l-ħlas tal-bilanċ malli jitlestew ix-xogħolijiet. Madanakollu hija wiġbitu li għalkemm kien hemm qbil illi l-fażijiet jinżammu separati, huma riedu l-*commitment* tiegħu illi jintrabat li jieħu ukoll ix-xogħolijiet tat-tieni fażi u għalhekk l-istruttura tal-pagamenti kienet imfassla b'mod illi jirrifletti tali *commitment* (i.e. billi ikun hemm ħlas ta' depożitu akkont tal-prezz tax-xogħolijiet tat-tieni fażi). Hija ukoll bagħtitlu *email*²⁵ bi thassib dwar iż-żmien qasir li kien fadlilha sabiex teżegwixxi s-servizzi u għalhekk talbet illi jkun hemm laqgħa urġenti fuq il-*yacht* mat-tim tal-kuntratturi tagħha sabiex tiżgura illi x-xogħol seta' jsir minnha fiż-żmien miftiehem qabel ma r-rikorrenti jidhul għall-ftehim.
10. Sussegwentement ir-rikorrent bagħat *email* sabiex jikkonferma t-termini u l-kundizzjonijiet u sabiex jintroduċi lill-*crew* tiegħu. Hija personalment marret tagħmel viżti fuq il-*yacht* flimkien ma' diversi kuntratturi oħra inkluż Alison Satariano, Joseph Abela minn Trends Limited u anke Mark Wright minn Prismatic Services Limited. Sussegwentement ix-xhud qalet li kkommunikat mar-rikorrent dwar il-fażi tar-Rebbiegħa u talbet għad-dettalji personali sabiex tkun tista' tibgħatlu il-kuntratt u l-ewwel fattura. Ir-rikorrent għamel ħlas *online* tal-ammont rikjest. Huwa indika biss nuqqas ta' qbil fuq klawżola partikolari tal-ftehim. Però meta imbagħad giet spjegata lilu l-portata ta' din il-klawżola, r-rikorrent aċċetta l-ftehim.
11. Fit-22 ta' Frar 2021 beda x-xogħol u dan fl-isfond taż-żmien qasir li kellhom għad-dispożizzjoni tagħhom. Ix-xhud qalet illi r-rikorrent ingħata aġġornament fuq dak li kienu qed jagħmlu bħala xogħolijiet inkluż il-kuncett tal-kuluri u l-materjal li kien hemm bżonn kemm għal ġewwa u kemm għal barra u kif ukoll ix-xogħol li kienu qed jagħmlu sabiex jiksbu stimi mingħand *suppliers* varji. Giet skedata ukoll *conference call* mar-rikorrent għat-3 ta' Marzu 2021. Qabel il-laqgħa ġie spjegat bl-*email* lir-rikorrent ix-xogħol kollu li kien ser jsir f'ċertu dettal²⁶u kif kien ser jiġi żviluppat il-kuncett u ġew mgħoddija lilu il-*quotations* għall-*upholstery* u provvista ta' *fire-retardant marine grade fabric* kif ukoll *quotation* għall-provvista ta' purtieri għall-kabini:

“During the video call on the 3rd March 2021, we explained to Mr Chavrot that our concept for the interior design of Voyager will take us from the spring renovation all the way through to the changes we were working on in the autumn. We had designed the interior with a timeless colour palette of taupe and white, with punches of black to add a touch of elegance and definition to the space, using soft textural linens that were fire retardant, UV resistant and waterproof. We redesigned the main salon, proposing the re-upholstery of the existing sofas in taupe with white

²⁵ Fol 104

²⁶ Fol 101-104

rope piping and black scatter cushions, while the two armchairs would be entirely covered in black. We proposed reupholstering the dining chairs in a mixture of black and taupe and reconditioning the chairs to streamline their shape and give them a more contemporary look. We also designed the interior of the staterooms using predominantly White for the bedlinen, with accents of taupe and anthracite/ black in the soft furnishings, and proposing soft oatmeal carpets. For the exterior of the vessel, we proposed the same taupe and white for the upholstery, since these lighter colours were less heat absorbent and therefore kinder to bare skin, and using black to define the underside of the hull, again adding distinction to the yacht. We explained that this colour scheme will really come into its own once we lightened the woodwork during the autumn renovation works. With our colour proposals, we hoped to completely transform the interior, with white, cream, taupe, Black and some subtle antique gold accents in the accessories”

Ix-xhud qalet li r-rikorrent aċċetta il-kunċett u l-quotations u allura għamlet kuntatt mal-kuntratturi biex jibgħatulha *request for payment* sabiex ir-rikorrent ikun jista' jhallas depożitu:

“Mr Chavrot approved the concept and the quotations we had sent previously. He viewed the fabric at length and was happy with the colour concept, the aesthetic changes and the costs. He approved the logo design and also the hull colour of the vessel and thanked me for including this at this stage of the project since the boat was due to be drydocked. Mindful of the tight timeline, directly following this meeting, we sent an email to our suppliers to advise them that the client had accepted their quotations and to asking them to send their request for deposit and bank details so that the client can settle the amount required to confirm.”

12. Kien biss il-gurnata ta' wara (fl-4 ta' Marzu 2021) li r-rikorrent ikkomunika n-nuqqas ta' qbil tiegħu għal *quotation* minhabba li skontu l-prezzijiet tad-drappijiet kienu għoljin wisq. Huwa ried ukoll illi s-suppliers jintrabtu li jroddulu lura l-ħlasijiet li jkun għamilhom, bħala penali, f'każ li ma jlestux fil-ħin. Ix-xhud qalet li hija wiġbitu minnufih u spjegatlu li minkejja li seta', kif qal hu, jixtri kollox gdid minflok ma jagħmel tapizzeriji godda, l-affarijiet li jixtri bi prezz irħas ma kienux ser ikunu *marina grade fabric*:

“We replied immediately, explaining that although it might be less expensive to purchase new furniture rather than to reupholster the existing pieces, these items would not be marine grade fabric, and explaining that in Malta, furniture suppliers would not carry three sofas in the same or matching fabric and that these would need to be ordered with a lead time of between 8 and 16 weeks. We offered two solutions - the first to design fabric throws to cover the existing furniture until this is replaced in the autumn or the second, to choose furniture from a high street shop such as Ikea in Sicily as a stop gap. We advised him that our contractors had assured us that they could deliver within his timeframe but that from our experience, suppliers would not accept any penalty or delay clause, particularly in such uncertain times.”

13. Ir-rikorrent wiegħeb li ma kienx lest iħallas € 50,000 fuq drappijiet però meta ngibditlu l-attenzjoni illi filfatt il-prezz kien dak ta' € 27,695 (inkluż il-VAT) u dan ra li kien qara

il-*quotation* b'mod ħażin, madankollu xorta waħda ma kienx lest li jhallas daqstant għal materjal. Ix-xhud qalet li huma ppruvaw ibiddu u jnaqqsu prodotti biex jonqos il-prezz tant li r-rikorrent talab għal bidla fil-kuluri minkejja li kien għadu mhux kuntent bil-prezz u għaldaqstant ma riedx iħallas il-pagament b'mod sħiħ mill-bidu, xi ħaġa li qatt ma ntabet. F'dak l-istadju kien fadal biss tlett ġimgħat sakemm jiskadi t-terminu previst għal finalizzazzjoni tal-faži tar-Rebbiegħa.

14. Fit-8 ta' Marzu r-rikorrent iddeċieda fuq il-kuluri u infurmaha illi minħabba li kien hemm xi problemi tekniċi, il-*yacht* kienet ser tibqa' Malta sal-10 ta' April. Minkejja li kien hemm diffikultajiet biex ilaħħqu fil-perjodu qasir, madankollu x-xhud qalet illi l-kuntratturi kienu lesti li jassorbu l-ispejjeż biex ilaħħqu jagħmlu kollox fil-ħin. Ir-rikorrent però xtaq ukoll skont ta' ħamsin fil-mija tal-prezz tagħhom u sa anke talabha il-*measurements* sabiex ikun jista' jgħib *quotations* huwa stess mit-Turkija. Fit-12 ta' Marzu hija baġħtitlu *bill of quantities* f'dan ir-rigward.²⁷ Fil-frattemp hija qalet illi marret fuq il-*yacht* u ltaqgħet mal-*crew* tar-rikorrent:

"During this time, we visited the yacht and met with Mr Chavrot's crew to discuss the uniforms for both formal and informal occasions on board. We were required to custom design a uniform for Nadia, the chef on board, because none of the items we had found locally or on line would fit properly. We discussed numerous items required on board. We sourced items in stock from various local suppliers and provided quotations for cutlery, crockery, glasses, kitchen equipment and a coffee machine, which were sent to the client for approval. We sourced and provided quotations for bedlinen for the staterooms and also sent to the client for approval. We regularly advised the crew regarding where they could source items that they needed. We also designed the required alterations to the children's cabin, meeting with a marine carpenter on board in the presence of Mr Chavrot's crew on the 12th March. We also arranged with one of our carpet suppliers to take measurements of the carpets required on the vessel so that we could prepare the quotation accordingly. Mr Chavrot did not approve ANY of the quotations we sent him and we could not place any orders on his behalf."

15. Fit-18 ta' Marzu ltaqgħet mar-rikorrent fuq il-*yacht* u dakinhar hija pprezentatlu *folder* bil-*quotations* u spjegatlu illi kellha bżonn b'mod urġenti konferma mingħandu sabiex jagħmlu l-ordnijiet meħtieġa. Ir-rikorrent talab li jingħata żmien sabiex jara l-*quotations* u sadanittant staqsiha għal parir fuq il-*finishes* tal-ċertu partijiet tal-*yacht*:

"On the 18th March, I met Mr Chavrot for the first time on board Voyager. I presented a folder of quotations including the initial quotation for soft furnishings, the bill of quantities for the fabric requirements and the bedlinen, a quotation for the survey of the boat, quotations for all the items required on board including quotes for crockery, cutlery, glasses etc, two quotations for coffee machines as well as hard copies of the colour concept and the drawing of the children's stateroom alterations. During the meeting, I explained that we needed urgent confirmation to place the orders, and he said that he would be reviewing the quotations and would revert. During the meeting, he asked for our recommendation for paintings for the interior as well as a solution to

²⁷ Fol 119-123

cover the tops of the cherrywood furniture. We proposed travertine or corian insert and he also requested an image to illustrate these concepts. Mr Chavrot also requested a revised quotation for the reupholstery of some pieces of interior and exterior furniture as well as the costs of fabric throws to cover the existing sofas.”

16. Dawn ntbagħtulu fl-24 ta’ Marzu²⁸ meta hija reggħet avżat lir-rikorrent li ż-żmien kien qed jagħfas. Reggħet intbagħtitlu tfakkira oħra fis-26 ta’ Marzu meta dakinhar spjegatlu illi kienet inkwetata ferm minħabba ż-żmien qasir li kien fadal. Fid-29 ta’ Marzu imbagħad giet infurmata minn impjegata tar-rikorrent illi r-rikorrent kien iddeċieda li jgħib il-materjal kollu in konnessjoni mal-ewwel fażi mit-Turkija. Għalhekk intbagħtet *email* lir-rikorrent sabiex itiha kopja tal-*boat survey* sabiex ikunu jistgħu jibdeu jaħdmu fuq ix-xogħol tat-tieni fażi.²⁹ Dakinhar stess rċeviet *email* mir-rikorrent fejn dan esprima d-dizappunt tiegħu li ma kein sar xejn xogħol min-naħa tal-kumpanija intimata u għalhekk kien qed jitlob rifiżjoni tal-ħlasijiet li għamel. Ix-xhud sostniet li din kienet sorpriża għalihom u minkejja li bagħtulu diversi emendi u proposti, ir-rikorrent baqa’ jirrifjuta tant li qalet li heddihom li kien se jdaħħal is-servizz tas-sigurta’ u l-avukat jekk ma jirrifondux il-prezz li kien ħallas:

“Later on that day, we received an email from Mr Chavrot stating that he had not received any work from us and requesting a refund. We wrote back to Mr Chavrot, expressing our surprise at his request and outlining the work that had been done in the short spring phase of the project. We clarified that in spite of numerous iterations, he had declined all the proposals on the basis of price and decided to source the work and items in Turkey. We requested the payment of the balance of the fees due on the spring phase. We explained that we limit the number of projects we take on at any one time and we had reserved the necessary time for phase two of his project. We offered to still place the orders locally upon his approval and also stated should he decide to go ahead with phase two of the project in Turkey, we would be in a position to continue the design of the interior and to oversee the project.³⁰ Mr Chavrot then sent an email stating that his security services and lawyer would be involved if we did not immediately honour his request for a refund, stating that "you will lose a lot more" if we do not accede to his request.”

17. Fix-xhieda tagħha in kontroezami fis-seduta tas-17 ta’ Ottubru 2022³¹ l-istess **Kristine Bonnici** ikkonfermat *inter alia* illi hija kienet infurmat lir-rikorrent li ma kienitx daqstant propensa li tagħmel biss ix-xogħolijiet ta’ natura minuri li kienu previsti li jsiru fl-ewwel fażi iżda kienet lesta li tagħmel hekk biss jekk ikun hemm qbil ukoll dwar it-tieni fażi. Kien għalhekk li x-xhud qalet li talbet *commitment* mingħand ir-rikorrent permezz ta’ ħlas ta’ depożitu anke tax-xogħolijiet tat-tieni fażi. Meta x-xhud kienet mistoqsija dwar liema xogħolijiet saru li jirrapprezentaw l-ammont li tħallas mir-rikorrent, hija qalet illi saru diversi komunikazzjonijiet mal-klijent u

²⁸ Fol 124-137

²⁹ Fol 139

³⁰ Fol 141

³¹ Fol 213-219

- suppliers* u dan fi sfond taż-żmien qasir li din il-fazi kienet tinvolvi u fl-isfond ukoll tal-pandemija li kienet faqqgħet ġewwa d-dinja. Barra minn hekk ix-xhud qalet li fi żmien qasir hija rnexxila ġgħib numru ta' *quotations* filwaqt li sar xogħol biex ikun jista' jingiebb l-aħjar materjal. Sar ukoll pjan kif ix-xogħol estetiku seta' jsir fi żmien erba' ġimgħat.
18. Permezz tal-affidavit tagħha pprezentat fl-20 ta' Ġunju 2022³² xehdet **Alison Satariano**, *interior designer* li tispeċjalizza fl-importazzjoni ta' materjal u manifattura ta' *soft furnishings*. Ix-xhud qalet li hija ilha taħdem snin twal ma' Kristine Bonnici u fil-proġetti tal-istess Bonnici. Spjegat kif fi Frar 2021 giet ikkuntattjata minn Kristine Bonnici għal ordni ta' materjal tajjeb għall-baħar għal xogħolijiet fuq *yacht* ta' klijent. Hija marret fuq il-*yacht* fit-18 ta' Frar sabiex tiddiskuti l-proġett aħjar u dan għaliex il-proġett ried jitlesta sal-aħħar ta' Marzu. Sussegwentement wara l-laqqha, x-xhud qalet illi ltaqgħet ma' Kristine Bonnici diversi drabi kemm fl-istudio tagħha u anke f'Burmarrad fejn kienu ġew diskussi l-kuluri li kellhom jintużaw għal *yacht*. F'waħda mil-laqqgħat Bonnici saħansitra għażlet il-materjal kollu u l-kuluri għall-injam.
19. Ix-xhud sostniet illi hija ppreparat *quotation*³³ għax-xogħol bil-prezz għal kull xogħol u oġġett li kien se jintuża sabiex isir il-proġett. Fit-3 ta' Marzu 2021 rċeviet mingħand Bonnici li l-kwotazzjoni kienet giet approvata u ntalbet sabiex tipprezenta *request for payment* għad-depożitu u sabiex tibgħat it-dettalji bankarji. Hija nformat lil Bonnici illi d-depożitu rikjest minnha kien dak ta' €13,847.87. Eventwalment però Bonnici reggħet ikkomunikat magħha sabiex tinfirmaha li l-klijent biddel fehmtu u li kienet qed tesplora possibilitajiet oħrajn sabiex iżżomm il-prezzijiet kemm jista' jkun baxxi. Hija reggħet iltaqgħet ma' Kristine Bonnici biex jagħzlu kuluri godda u b'hekk reggħet intbagħtet *quotation* oħra fit-12 ta' Marzu 2021.³⁴ Wara numru ta' laqqgħat oħra imbagħad intbagħtu *quotations* oħra.³⁵ Hija baqgħet ma rċevietx il-ħlas tal-ebda depożitu.
20. In kontroezami fis-seduta tas-17 ta' Ottubru 2022³⁶ l-istess **Alison Satariano** qalet illi Kristine Bonnici kienet marret l-istudio tagħha xi erbgħa jew ħames darbiet. Sostniet illi l-materjal mixtieq kellu jkun tajjeb għal barra minħabba li kien ħa jintuża fuq dgħajsa. Il-materjal kwotat minnha kien l-iktar wieħed bi prezz raġjonevoli u minkejja li tista' issib irħas madanakollu tista' ukoll issib ferm iktar għoli. Dak li intgħażel minnha kien ta' prezz medju. Hija spjegat illi l-*policy* tagħha hija li jibded minn prezz baxx u jibqgħu telgħin 'l fuq. Mistoqsija jekk kienx ir-rikorrent li qalilhom jibqgħu telgħin fil-prezzijiet, ix-xhud qalet illi kienet Kristine iżda dan minħabba li kien hemm diskrepanza fl-ispeċifikazzjonijiet għaliex il-materjal ma kienx sempliċiment għal dgħajsa iżda għal barra tad-dgħajsa. Ix-xhud qalet ukoll li l-

³² Fol 179-208

³³ Fol 189-190

³⁴ Fol 191-195

³⁵ Fol 196-207

³⁶ Fol 220-222

quotation għal lożor u *quilts* maħruġa fit-12 ta' Marzu 2021, kienet waħda bi prezzijiet mill-iktar baxxi u li l-prezz kienet wieħed raġionevoli għar-rakkmu li dawn kollhom. Ix-xhud qalet illi kienet fehmet li kien hemm konferma verbali mir-rikorrent tal-*quotation* iżda mbagħad rċeviet telefonata, madwar ġimgħa wara, fejn qalulha sabiex twaqqaf ix-xogħol. Ix-xhud saħqet illi l-ordni ma kienetx għadha saret u li uħud mis-servizzi inkluz per eżempju tal-kejl jingħata b'xejn lill-klijent.

21. Permezz tal-affidavit tiegħu ppreżentat fl-20 ta' Ġunju 2022³⁷ xehed ukoll **Joseph Abela** direttur ta' Trends Manufacturing Limited liema kumpanija tispeċjalizza fuq xogħol fuq l-injam, settur li kien ilu jaħdem fih erbgħin sena u ħadem ukoll diversi drabi fuq proġetti ma' Kristine Bonnici. Ix-xhud ikkonferma illi l-istess Kristine Bonnici kkomunikat miegħu dwar ix-xogħol li kellu jsir fuq il-*yacht*. Qal illi x-xogħol kellu jsir bejn Settembru u Ottubru 2021 u li kellu jmur fuq il-*yacht* sabiex jieħu l-kejl meħtieġ. Spjega li fit-18 ta' Frar iltaqa' ma' Kristine Bonnici flimkien ma' kollegi tiegħu fuq il-*yacht* biex jarawh u biex jesploraw kull parti tal-*yacht* ħalli jkun jista' jsir ix-xogħol meħtieġ. Ikkonferma li sar ħafna xogħol u saħansitra kienu diskussi wkoll diversi ideat sabiex ikun jista' jiġi pplanat ix-xogħol li kellu jsir fit-tielet kwart tas-sena. In kontroezami fis-seduta tas-17 ta' Ottubru 2022³⁸ ix-xhud kkonferma li kien żar id-dgħajsa darbtejn jew tlieta iżda ma kienux tkellmu fuq *budget*. Tkellmu iżda fuq ix-xogħol li kellu jsir.

Kunsiderazzjoni

22. Jibda biex jingħad li kuntrarjament għal dak sottomess mir-rikorrent fir-risposta tiegħu għall-kontrotalba tal-kumpanija intimata, huwa ċar li l-ftehim bejn il-partijiet kien wieħed ta' appalt cioè l-ftehim ta' meta appaltatur jiġi mqabbd minn appaltant (jew kommittent) sabiex jagħtih xi xogħol jew is-sengħa tiegħu, inkella li jagħtih ukoll il-materjal. ³⁹ L-eċċezzjoni tar-rikorrent illi dan kien ftehim ta' *servizzi ta' interior design* u mhux appalt stante "*illi ma kien hemm l-ebda konsenja ta' materjal jew xogħol ieħor kif tipprovdi l-ligi*" ftit li xejn tagħmel sens mill-aspett ġuridiku. Il-ftehim ta' *servizzi ta' interior design* huwa minnu nnifsu ftehim klassiku t'appalt u jekk xejn kien ikun fil-każ tal-konsenja tal-materjal li setgħet potenzjalment tqum ambigwiżà dwar jekk il-ftehim kienx wieħed ta' appalt, jew inkella per eżempju kienx wieħed ta' bejgħ.⁴⁰

³⁷ Fol 209

³⁸ Fol 223-224

³⁹ Art. 1633 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta

⁴⁰ Ara per eżempju s-sentenza fl-ismijiet **Denis Farrugia et. v. Joseph Dimech pro. et.noë.** (App Ċiv 111/2002/1 PS, 25/02/2004) fejn ingħad illi "*Meta appaltatur jintraprendi opra li fiha jagħti mhux biss ix-xogħol jew is-sengħa tiegħu, imma jfornixxi anki l-materjal, dan l-appalt huwa affini mal-bejgħ.*" Ara ukoll is-sentenza fl-ismijiet **Angela Cassar v. J & C Farrugia et.** (PA, Ċit 941/1997/1 NC, 04/06/2004) fejn ingħad illi "*Għalkemm hemm diversi teroiji fid-dottrina, tidher pero' prevalenti u aktar konvincenti t-teorija lisabiex jiġi determinat jekk kuntratt kienx wieħed ta' bejgħ jew appalt wieħed għandu jħares lejn l-intenzjoni tal-kontraenti u jekk dawn ikunu harsu principalment lejn l-obbligazzjoni di fare, allura l-kuntratt huwa ta' locatio operis, mentri jekk ikunu harsu principalment lejn l-obbligazzjoni di dare, il-kuntratt huwa ta' bejgħ.*

23. Huwa ukoll ċar illi minkejja li l-*Interior Design Agreement* esebit a fol 55-57 ma għiex iffirmat mill-partijiet madanakollu l-istess partijiet indubbjament aċċettaw it-termini u kundizzjonijiet tiegħu, xi haġa li toħroġ mill-korrespondenza elettronika li għaddiet bejniethom fejn saħansitra għet diskussa klawżola partikolari tal-istess kuntratt.
24. M'huwiex ikkuntestat illi permezz tal-*email* tiegħu tad-29 ta' Marzu 2021⁴¹ irrikorrent ittermina b'mod unilaterali l-appalt mogħti lill-kumpanija intimata. Dan id-dritt ta' terminazzjoni huwa eċċezzjoni għall-prinċipju legali li kuntratt għandu s-saħħa tal-liġi bejn il-partijiet u ma jistax jiġi xjolt mingħajr il-kunsens tagħhom kollha. L-Art. 1640 tal-Kap. 16 jiddisponi kif ġej:

'1640. (1) Min jagħti x-xogħol jista' jholl, meta jrid, il-kuntratt, għalkemm ix-xogħol ikun diġà beda.

(2) Jekk ma jkunx hemm raġuni valida biex iħoll il-kuntratt, min jagħti x-xogħol għandu jhallas biss lill-appaltatur l-ispejjeż kollha u x-xogħol kollu tiegħu flimkien ma' somma li tiġi meqjusa mill-qorti, skont iċ-ċirkostanzi, iżda mhux iżjed mill-qliegħ li l-appaltatur seta' jagħmel b'dak l-appalt.

(3) Jekk ikun hemm raġuni valida biex iħoll il-kuntratt, min jagħti x-xogħol għandu jhallas biss lill-appaltatur somma li ma tkunx iżjed mill-ispejjeż tal-appaltatur u l-valur tax-xogħol, wara li jittiehed qies tal-utilità ta' dawk l-ispejjeż u dak ix-xogħol lil min ikun ta x-xogħol kif ukoll id-danni li dan ikun sofra.

(4) Kull somma mogħtija bil-quddiem lill-appaltatur qabel ma l-kuntratt ikun inhall għandha tiġi applikata għal dak dovut skont is-subartikolu (2) jew (3) u l-appaltatur għandu jrodd lil min ikun ta x-xogħol kull eċċess li jirrizulta.

(5) Il-kuntratt jinħall immedjatament malli min ikun ta x-xogħol jinforma lill-appaltatur, b'kull mezz li jkun, bid-deċiżjoni tiegħu li jholl il-kuntratt, u dan bla hteġa ta' ebda awtorità jew konferma mill-qorti.'

25. Il-kompitu tal-Qorti huwa allura dak illi tiddetermina fid-dawl tal-provi mressqa quddiemha jekk irrikorrent bħala l-appaltant kellux raġuni tajba li jittermina l-kuntratt, f'liema każ huwa għandu jhallas biss lill-kumpanija intimata, bħala appaltatur, l-ispejjeż li inkorriet u l-valur tax-xogħol li wettqet (wara li jiġi kkunsidrat l-utilità tagħhom u d-danni li jkun sofra), jew jekk ma kellux din raġuni tajba għall-hall, f'liema każ huwa ikun tenut iħallas lill-intimata mhux biss għall-ispejjeż u xogħol li wettqet, imma anke kumpens stabbilit mill-Qorti li ma jeċċedix il-qliegħ li setgħet tagħmel b'dak l-appalt. Fiż-żewġ każijiet in linea ma dak li jipprovdi l-Art. 1640(4) fuq

Izzid din il-Qorti li huwa l-aktar konvincenti għaliex wara kollox hija l-intenzjoni tal-partijiet li tagħmel il-ftehim ta' bejniethom dak li fil-fatt hu"

⁴¹ Fol 76

imsemmi, kull somma diġà mħallsa qabel it-terminazzjoni tal-kuntratt tiġi applikata għal dak li jista' jkun dovut għal naħa jew għal oħra.

26. Għalkemm il-leġislatur ma jagħtix definizzjoni tar-*raġuni valida* li hija meħtieġa sabiex appaltant jitermina l-appalt mogħti minnu, l-ġurisprudenza żviluppat dan il-kuncett b'mod eżawrenti:

*"Illi dwar il-kwestjoni tar-**raġuni għaliex l-appalt intemm, jingħad li huwa meqjus li dak li jikkostitwixxi raġuni tajba biex appalt jitwaqqaf mill-kommittent qabel il-waqt jista' jingabar taħt il-kappa tan-nuqqas ta' twettiq tal-kuntratt. Għalhekk, meta l-ligi ssemmi "raġuni valida" wieħed irid jifhem din il-frazi fid-dawl tal-imġiba tal-appaltatur waqt l-eżekuzzjoni tal-appalt. Trid tkun raġuni li tolqot direttament it-twettiq tar-rabta kuntrattwali tal-appaltatur mal-appaltant fis-sens tal-prestazzjoni (jew nuqqas tagħha) tiegħu taħt il-kuntratt tal-appalt. "Raġuni tajba", għall-finijiet tal-artikolu 1640 tal-Kodiċi Ċivili ma tistax tinftiehem bħala "tajba għall-appaltant għax hekk jaqbillu". Li kieku dawk il-kelmiet kellhom jiffissru b'dak il-mod, ikunu jgħibu fix-xejn id-dispożizzjonijiet oħrajn tal-istess artikolu dwar il-kumpens dovut lill-appaltatur;***

Illi bi qbil ma' dak li għadu kemm issemma, joħroġ li tali nuqqas jista' jseħħ jew bl-għoti ta' xogħol ħażin u mhux skond is-sengħa; jew bl-għoti ta' xogħol li, għalkemm fih innifsu jkun sar tajjeb, ma jkunx dak li għie mitlub jew miftiehem; jew bin-nuqqas ta' twettiq f'waqtu jew mogħti b'dewmien eżaġerat jew lil hinn miż-żmien miftiehem; jew inkella fejn, bix-xogħol mibdi, jkun jidher li qegħda ssir ħsara lill-ġid tal-istess kommittent..."⁴²

"Illi ma għandu jkun hemm l-ebda dubju li fejn l-appaltatur ma jwettaq jew ma jikkonsenja xejn mix-xogħol lill ordnat, dan ifisser inadempiment tal-kuntratt mogħti. F'każ bħal dan, jekk kemm-il darba l-kommittent iseħħlu juri li l-appaltatur tassew naqas milli jwettaq l-appalt mogħti lillu, huwa jista' jtemm l-appalt bla ma jaqa' fis-sanzjonijiet imsemmija fl-artikolu 1640(2) tal-Kodiċi Ċivili ..."⁴³

27. Skond ir-rikorrent, is-servizzi *l'interior design* "qatt ma ġew prestati mill-intimata". Mill-ftehim u dokumenti anċillari esebiti jirriżulta illi x-xogħol li kellha tippresta l-kumpanija intimata fl-ewwel fażi tal-proġett (hekk imsejjaħ "Spring Phase") kien dak ta:

- i. **Concept Development:** *Recommendation of aesthetic changes to the existing interior to lighten the mood and feel of the space*
- ii. **Implementation:**
 - a. *Drawing up of the bill of quantities for the work required to finish the Project*

⁴² **Wayne Chetcuti et. v. Raymond Borg** (PA, Ċit Nru 2264/1998/1 JRM, 29/09/2011). Ara ukoll **Cutajar Construction Limited v. Pierre P. Gregoire** (PA, Ċit Nru 2840/1996/1 AE, 03/10/2013 li għiet ikkonfermata fl-appell fid-29/03/2019) u **Terrence Mirabelli v. James Schembri** (PA, Ċit Nru1428/1991/1 PS, 31/01/2003)

⁴³ **Albert Sacco v. John Camilleri** (PA, Ċit Nru 378/1990/1 PS, 31/01/2003)

- b. *Sourcing materials, suppliers and tradepersons to ensure that the work is being carried out in accordance with the design brief. We will manage the project so that all the elements listed in the concept are installed within the required timeframe.*
28. Mill-provi, partikularment mill-korrespondenza esebita mill-partijiet, jirrizulta illi kuntrarjament għal dak allegat mir-rikorrent, fil-ftit żmien li kellha għad-dispożizzjoni tagħha l-kumpanija intimata hadmet qatigh u għamlet diversi rakkomandazzjonijiet lir-rikorrent fir-rigward tal-*concept development* apparti li ppreparat ukoll il-*bill of quantities*. Minkejja li Kristine Bonnici rnexxiha tindividwa r-rizorsi umani u l-materjal meħtieġ sabiex jiġu mplementati x-xogħolijiet tal-ewwel fazi, ir-rikorrent dehrlu illi l-prezzijiet offruti lilu kienu għoljin wisq. Anke f'dan l-istadju però Bonnici għamlet li setgħet sabiex taġevola lir-rikorrent u offrietlu numru ta' soluzzjonijiet. Jidher però illi r-rikorrent xorta ma kienx kuntent u xtaq prezzijiet irfhas. Finalment wara li fid-29 ta' Marzu 2021 Bonnici semgħet minghand l-impjegata tar-rikorrent illi dan kien iddeċieda li jimporta l-materjal mit-Turkija, dan baġħtilha illi ser jitermina l-appalt mogħti lilha.
29. F'dak l-istadju l-intimata għalhekk mhux biss ma thallietx timplimenta x-xogħolijiet proposti minnha bil-materjal suggerit biex tingħalaq l-ewwel fazi tal-proġett, iżda inoltre ma thallietx tagħti s-servizzi tagħha għat-tieni fazi. Ir-rikorrent jinsisti illi huwa kien ġustifikat illi jagħmel hekk billi mhux biss ma ngħata xejn, iżda anke għaliex il-prezzijiet li ġew offruti lilu kienu għoljin wisq u l-intimata ma kienetx ser tkun kapaċi tlesti x-xogħolijiet fiż-żmien previst. Il-Qorti tqis illi apparti li kif ġa ngħad mhuwiex il-każ illi l-intimata ma forniet l-ebda servizz ta' *interior design* lir-rikorrent, huwa inkongruwu kif ir-rikorrent ppretenda li fiż-żmien qasir li kien hemm biex jiġu implimentati x-xogħolijiet jirrifjuta għal darba, tnejn, tlieta, l-*quotations* mgħoddija lilu, jieħu ż-żmien tiegħu sabiex finalment jirrifjutahom u jiddeċiedi li jgħib il-materjal mit-Turkija u fl-istess nifs jistenna li l-intimata tkun tista' timplimenta x-xogħolijiet proposti (bil-materjal importat minnu stess) fiż-żmien miftiehem.
30. Il-provi juru li minkejja l-pressjonijiet sinjifikanti li ffaċċjat (inkluż pandemija li kienet qed tibda' therri l-ekonomiji u l-industriji tal-pajjiżi kollha tad-dinja inkluż Malta) Kristine Bonnici kienet spedjenti f'xogħolha, kif rikjest fil-ftehim ta' bejn il-partijiet u għal diversi drabi uriet il-preokkupazzjoni tagħha mar-rikorrent għall-fatt illi kien qiegħed idum sabiex jaċċetta l-*quotations* mibgħuta ilu.
31. Fuq kollox, ir-rikorrent ma seħhlux jipprova illi l-prezzijiet fil-*quotations* mibgħuta lilu kienu tant għoljin u esagerati illi kienu jirriflettu ċertu nuqqas ta' buona fede u diligenza mill-intimata illi tagħmel ix-xogħol tagħha kif suppost u fl-interess ta' min għaddielha x-xogħol.
32. Il-Qorti għalhekk ma tqisx illi r-rikorrent kellu raġuni valida sabiex jitermina l-appalt u dan ifisser illi huwa issa sugġett għal dak li jiddisponi l-Art. 1640(2) tal-Kap. 16.

Likwidazzjoni tal-ammonti dovuti

33. Il-ftehim bejn il-partijiet kien jipprospetta l-ħlasijiet segwenti (bil-VAT inkluz):
- i. **SPRING PHASE** (Prezz totali tas-servizzi: € 5,841)
 - a. 40% (€ 2,336.40) mal-iffirmar tal-kuntratt
 - b. 50% (€ 2,920.50) mat-tlestija tal-kuncett
 - c. Il-bilanċ (€ 584.10) mat-tlestija ta' din l-ewwel fażi
 - ii. **AUTUMN PHASE** (Prezz totali tas-servizzi: € 29,441)
 - a. 20% (€ 5,888.20) mal-iffirmar tal-kuntratt
 - b. 10% (€ 2,944.10) mat-tlestija tal-*Spring Phase*
 - c. 20% (€ 5,888.20) mat-tlestija tal-kuncett
 - d. 40% (€ 11,776.40) bħala *interim payment* matul ix-xogħolijiet
 - e. 10% (€ 2,944.10) mat-tlestija ta' din it-tieni fażi
34. Mal-iffirmar tal-kuntratt ir-rikorrent ħallas l-ammont ta' € 8,224.60 (rappreżentanti 40% tal-valur tax-xogħolijiet tal-ewwel fażi u 20% tal-valur tax-xogħolijiet tat-tieni fażi).
35. L-intimata tippretendi fil-kontrolba tagħha illi apparti li żżomm dan l-ammont imħallas lilha, hija titħallas ukoll is-somma ta' € 3,504.60 li tirrappreżenta 50% tal-valur tax-xogħolijiet tal-ewwel fażi (€ 2,920.50) li kienu dovuti mat-tlestija tal-kuncett u l-bilanċ tal-istess xogħolijiet tal-ewwel fażi (€ 584.10).
36. Il-Qorti tqis illi **fir-rigward tal-valur tax-xogħol** kemm il-kuntratt bejn il-partijiet⁴⁴ u kemm il-liġi fl-Art. 1640(2) tal-Kap. 16 ma jikkontemplawx li l-appaltatur jithallas għal iżjed minn dak li jkun wettaq.

L-ewwel fażi

37. Għalhekk filwaqt li l-ammont ta' € 2,920.50 huwa dovut stante illi l-intimata lestiet il-*concept design*, darba jirriżulta illi ma tħallietx teżegwixxi l-implementazzjoni tal-ewwel fażi, l-ammont ta' € 584.10 (ossia' l-ħlas tal-bilanċ mat-tlestija tax-xogħolijiet tal-ewwel fażi) m'huwiex dovut lilha.
38. Madanakollu peress illi r-rikorrent ma kellux raġuni valida li jittermina l-appalt, il-Qorti trid tistabbilixxi l-**kumpens** dovut lill-intimata tenut kont l-ispejjeż li tkun inkorriet, liema kumpens m'għandux jeċċedi l-qliegħ li setgħet tagħmel l-intimata li kieku tħalliet teżegwixxi l-appalt tal-ewwel fażi. Il-Qorti tista' tagħmel dan l-eżerċizzju, nonostante illi fil-kontrolba tagħha l-intimata ma għamlitx talba speċifika għall-ħlas ta' dan il-kumpens u dan abbażi ta' dak li jiddisponi l-Art. 213 tal-

⁴⁴ Ara klawżola 14 tal-ftehim

Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta fir-rigward ta' proceduri quddiem din il-Qorti, diment illi l-Qorti ma tagħtix ammont akbar minn dak mitlub fit-talba.⁴⁵

39. Skond il-gurisprudenza:

*"Ta' min jgħid li l-liġi tuza l-kelma "qligħ" u mhux "dħul". Konsiderazzjoni oħra hija li s-somma meqjusa ma tistax taqbez il-qligħ li sata' sar: fi kliem ieħor, dik is-somma mhux bilfors li tkun daqs dak il-qligħ. Dan iseħħ għaliex f'kull każ jista' jkun hemm ċirkostanzi partikolari li jwasslu għal tnaqqis tas-somma. Dan juri wkoll li, fil-qies tas-somma taħt din id-dispozzjoni tal-liġi, jidhol element qawwi ta' diskrezzjoni f'idejn il-Qorti"*⁴⁶

40. Il-Qorti tqis illi fin-nuqqas ta' provi dwar l-ispejjeż li nkorriet l-intimata għax-xogħolijiet li wettqet għall-ewwel fażi tal-proġett u dwar il-qliegħ li setgħet għamlet li kieku tħalliet teżegwixxi l-bqija tas-servizzi rigward l-ewwel fażi, hija għandha *arbitrio boni viri* tapplika *net profit margin* ta' 20% fuq il-bilanċ ta' € 584.10 li huwa wiehed pjuttost modest fl-industrija in kwistjoni. Għalhekk apparti l-ammont ta' € 2,920.50 dovut bħala bilanċ tal-prezz tax-xogħol imwettaq mill-intimata għall-ewwel fażi, l-ammont ta' € 116.82 bħala kumpens huwa dovut lilha ai termini tal-Art. 1640(2) tal-Kap. 16. Dan ifisser li l-ammont kollu li kellu jitħallas għall-ewwel fażi huwa dak ta' € 5,373.72 (bil-VAT inkluż)

It-tieni fażi

41. Bl-istess raġunament, la darba l-intimata ma wettqet l-ebda servizzi previsti għat-tieni fażi (għaliex ma tħallietx tagħmel hekk), l-ammont ta' 20% tal-valur ta' din it-tieni fażi (€ 5,888.20), imħallas bħala depożitu mal-iffirmar tal-kuntratt, m'huwiex dovut lill-istess intimata. Madanakollu bl-applikazzjoni ta' *net profit margin* ta' 20% fuq il-valur kollu tas-servizzi tat-tieni fażi (i.e. 20% ta' € 29,441) l-Qorti tqis illi l-ammont ta' € 5,888.20 xorta waħda huwa dovut lill-intimata bħala kumpens għall-qliegħ li setgħet għamlet fit-tieni fażi tal-proġett.

Applikazzjoni tas-somma mħallsa għal dak dovut

42. Tenut kont dak li kkunsidrat il-Qorti, l-ammonti dovuti huma kif ġej:

i. **SPRING PHASE:**

- a. € 5,256.90 valur tas-servizzi mogħtija
- b. € 116.82 kumpens għall-qliegħ li setgħet tagħmel li kieku tħalliet tagħti l-bqija tas-servizzi tal-ewwel fażi

⁴⁵ 213. *Fl-ewwel grad, fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta) u fil-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) fil-gurisprudenzjali tagħha inferjuri, jekk ma tiġix ippruvata t-talba kif imfissra fir-rikors, iżda jiġi ppruvat jedd ieħor għad li dan il-jedd l-ieħor ma jkunx jidhol sewwa fit-talba oriġinali, il-qorti tista' tiddeċiedi fuq dan il-jedd l-ieħor kif ikun ġie hekk ippruvat, fuq l-istess rikors: Iżda l-qorti tista', meta mitluba jew jidhrilha meħtieġ li jsir hekk, tagħti żmien qasir biex il-konvenut ikun jista' jlesti d-difiża tiegħu biex jopponi dak il-jedd l-ieħor: Iżda l-qorti ma tista' febda każ tagħti ammont akbar minn dak mitlub bit-talba oriġinali.*

⁴⁶ **Alcasons & Company Ltd noe v. Tigne Development Company Ltd noe** (PA, Ċit Nru. 1425/1999/1 JRM, 28/07/2004)

ii. **AUTUMN PHASE:**

- a. € 5,888.20 kumpens għall-qliegħ li setgħet tagħmel li kieku tħalliet tagħti s-servizzi tat-tieni fażi

43. Kif ġa ngħad ir-rikorrent diġà ħallas l-ammont ta' € 8,224.60 lill-intimata. Jonqos għalhekk il-bilanċ ta' € 11,261.92 - € 8,224.60 = **€ 3,037.32**.

Deċiżjoni

44. Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda tiddisponi minn din il-kawża billi filwaqt li tiċhad it-talbiet tar-rikorrent (kif debitament rappreżentat) u l-eċċezzjonijiet mressqa minnu għall-kontrotalba tal-kumpanija intimata, qegħda tilqa' l-eċċezzjonijiet mressqa mill-kumpanija intimata fir-risposta tagħha u t-talbiet rikonvenzjonali proposti fil-kontrotalba tagħha fl-ammont però ta' tlett elef sebgħa u tletin euro u tnejn u tletin ċenteżmu (€ 3,037.32) u għalhekk qed tikkundanna lir-rikorrent sabiex jħallas din is-somma lill-kumpanija intimata flimkien mal-imghax bir-rata ta' tmienja fil-mija fis-sena (8%) dekoribbli millum. Spejjeż għandhom jiġu ssopportati mir-rikorrent.

V.G. Axiak

Maġistrat

Y.M. Pace

Dep. Registratur